

Αφιέρωμα

ΒΙΒΛΙΑ
ΓΙΑ
ΤΟ 1821

Σημαντικό εκδοτικό αποτύπωμα, με **πολυσέλιδους πολυτελείς συλλεκτικούς καταλόγους υψηλής καλαισθησίας**, αφήνουν **δύο μεγάλες εκθέσεις** που έγιναν για τη διακοσιετηρίδα της **Ελληνικής Επανάστασης**

Η Επανάσταση στις προθήκες

ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΙΝΗΣ ΚΟΥΖΕΛΗ

Ανεπτυγμένη σε τρεις ολόκληρους ορόφους στο Μουσείο Μπενάκη στην Πειραιώς, η έκθεση «1821 Πριν και Μετά» ανέδειξε ότι η Επανάσταση δεν ήταν ένα γεγονός αλλά η κορύφωση μιας διαδικασίας η οποία συνεχίζεται με την ίδρυση του ελληνικού κράτους. Εκθεσιακός πυρήνας, τα χιλιάδες αντικείμενα που είχε συγκεντρώσει ο ιδρυτής του Μουσείου, **Αντώνης Μπενάκης**, που κατηγοριοποιούνται σε «τεκμήρια πολυτελή, τεκμήρια της καθημερινότητας, τεκμήρια της κάθε είδους διοίκησης των Ελλήνων, τεκμήρια αστικής και λαϊκής τέχνης, τεκμήρια εμπορίου, τεκμήρια πολέμου», όπως εξηγούν οι δύο χαλκέντεροι επιμελητές της έκθεσης, οι ιστορικοί **Τάσος Σακελλαρόπουλος** και **Μαρία Δημητριάδου**, των Ιστορικών Αρχείων του Μουσείου Μπενάκη. Η έκθεση εμπλουτίστηκε με υλικό και άλλων φορέων, από το Μουσείο του Λούβρου μέχρι ιδιωτικές συλλογές, παρασύροντας τον επισκέπτη σε ένα ταξίδι στην καθημερινότητα των Ελλήνων της εποχής, δείχνοντας χειροπιαστά τις ευαισθησίες, τα όνειρα και τις ελπίδες τους. Το υλικό που συλλέχθηκε και οργανώθηκε με ερευνητικό μόχθο, πολύτιμη πηγή για μελετητές και εκπαιδευτικούς, παρουσιάζεται στις σελίδες του καταλόγου της έκθεσης: Χρυσοποίκιλα οθωμανικά φερμάνια, πολυτελή κουτάλια από ταρτατούγα και κοράλλι για το σερβίρισμα του γλυκού, πορτολάνοι του 17ου αιώνα. Εγγραφα

των Φιλικών γραμμένα σε μυστικό κώδικα. Η σπάθα του **Οδυσσέα Ανδρούτσου**, το περίφημο πορτρέτο του **Μπαίρον** από τον **Τόμας Φίλιπς** (Συλλογή Έργων Τέχνης της βρετανικής κυβέρνησης), φιλελληνικά ρολόγια, ο **Θωνας** με το Διάταγμα Ίδρυσης της Εθνικής Τράπεζας στον πίνακα του **Νικηφόρου Λύτρα** (Συλλογή Εθνικής Τράπεζας), σφραγίδες του **Καποδίστρια**. Τα κηδεύσιμα των πρωταγωνιστών της Επανάστασης, που σηματοδοτούν το πέρασμα από την Επανάσταση ως βιωμένο γεγονός στην αναπαράστασή της μέσα από την τέχνη και την εκπαίδευση. Σύλινες φιγούρες των αγωνιστών από τη συλλογή του **Διονύση Φωτόπουλου**, τα εγκαίνια της διώρυγας της Κορίνθου στους μνημειώδεις πίνακες του **Κωνσταντίνου Βολανάκη** (συλλογές Τράπεζας της Ελλάδος, Alpha Bank), τραπεζογραμμάτια του νέου κράτους, επετειακά σπιρτόκουτα, το άγαλμα του Κοραΐ από τον **Γιάννη Παππά**. Την έκδοση χαιρετίζει η Πρόεδρος της Δημοκρατίας **Κατερίνα Σακελλαροπούλου** και οι επικεφαλής των φορέων που συνεργάστηκαν στη δημιουργία της. Ο πλούτος των τεκμηρίων πλαισιώνεται από σύντομα μελετήματα (**Δημήτρης Δημητρόπουλος**, **Αννα Αθανασούλη - Βαγγέλης Σαράφης - Μιχάλης Φέστας**, **Λίνα Λούβη**, **Χάρης Κανελλοπούλου**) που παρουσιάζουν το ιστορικό πλαίσιο και κατατοπιστικά σημειώματα των επιμελητών της έκθεσης.

Εκθέματα και τεκμηρίωση

Μικρότερο σε αριθμό εκθεμάτων και συνεργασιών, με υψηλότερο βαθμό διαμεσολάβη-

1821 Πριν και Μετά. Έλληνες και Ελλάδα. Επανάσταση και κράτος

Επιμέλεια Τάσος Σακελλαρόπουλος, Μαρία Δημητριάδου. Συνέκδοση Μουσείο Μπενάκη, Τράπεζα της Ελλάδος, Εθνική Τράπεζα, Alpha Bank, 2021, σελ. 1.226, τιμή 45 ευρώ

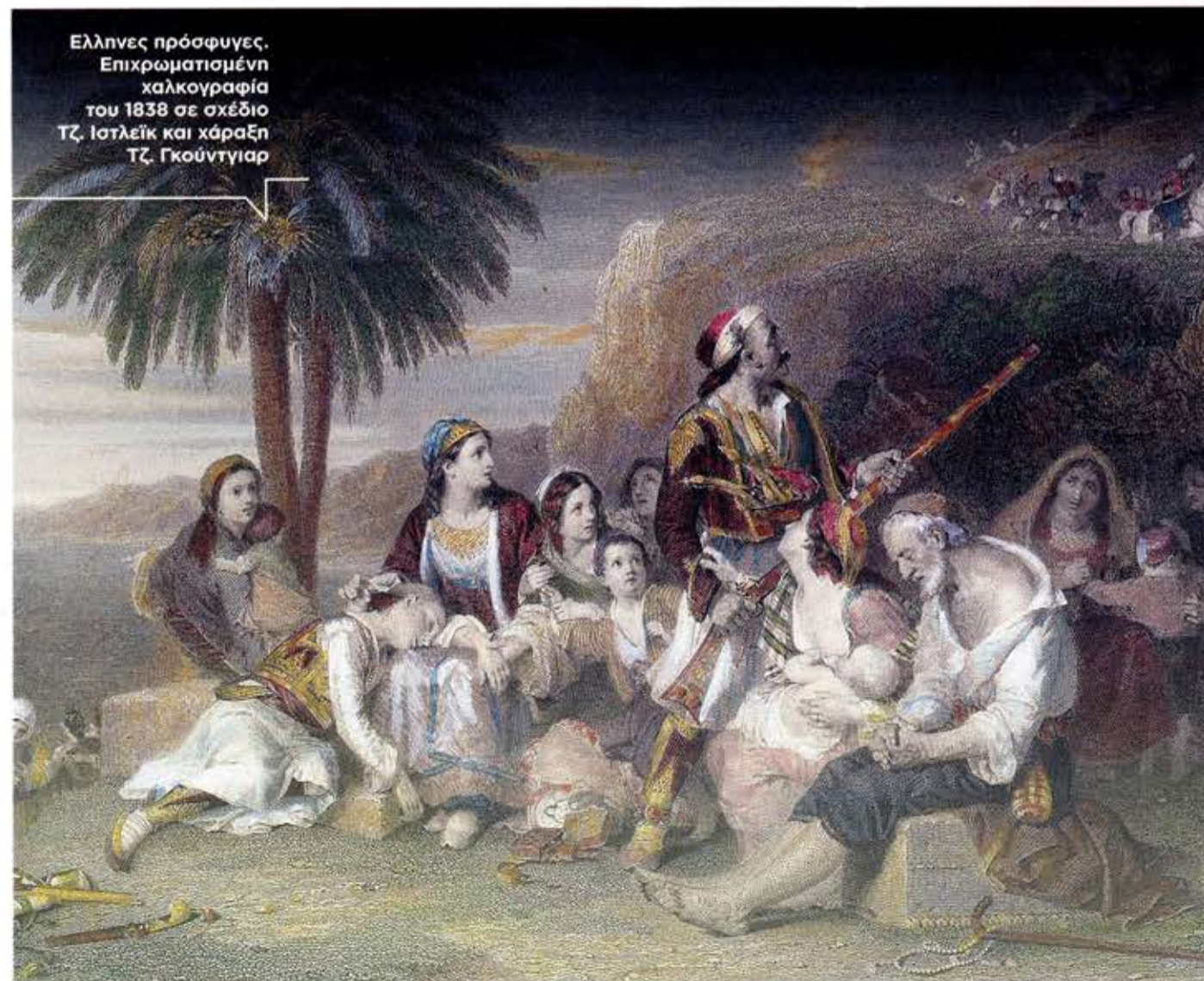

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ '21

Επιμέλεια Νατάσα Καστρίτη, Ρεγγίνα Κατσιμάρδου. Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος/Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα 2021, σελ. 623, τιμή 50 ευρώ

σης στην επικοινωνία εκθεμάτων - κοινού αλλά καινοτόμο στη χρήση της τεχνολογίας με διαδραστικά εκθέματα βασισμένα, λόγω χάριν, στη **Χάρτα του Ρήγα** ή στα **Ελληνικά Χρονικά του Μάγερ**, το εκθεσιακό πρόγραμμα «ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ '21» της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος, με μια κεντρική έκθεση στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο (ΕΙΜ), μια πλωτή έκθεση και περιφερειακές εκθέσεις σε μουσεία και πολιτιστικούς φορείς σε όλη την Ελλάδα, υπό την αιγίδα του ΥΠΠΟΑ, έχει έναν παιδευτικό χαρακτήρα που απλώνεται σε όλη την επικράτεια, φέρνοντας την αφήγηση του Αγώνα - με τρόπο ενιαίο μεν, αναδεικνύοντας τις τοπικές συμβολές δε - κοντά στο κοινό των Ιωαννίνων, του Μεσολογγίου, της Δημητσάνας, του Ναυπλίου, της Χίου, της Υδρας και άλλων κέντρων της Επανάστασης. Στον κατάλογο της έκθεσης, τα κειμήλια και το αρχαιακό υλικό από τις συλλογές του ΕΙΜ αλλά και ιδιωτικές συλλογές παρουσιάζονται σε 607 λήμματα, τα οποία συνοδεύονται από αναλυτικά μελετήματα που υπογράφουν γνωστοί ιστορικοί και άλλοι μελετητές (**Θάνος Βερέμης**, **Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου**, **Μαρία Ευθυμίου**, **Αννα Καρακατσούλη**, **Ολγα Κατσιαρδή**, **Γιάννης Κόκκωνας**, **Παρασκευάς Κονόρτας**, **Χριστίνα Κουλούρη**, **Ιωάννης Κ. Μαζαράκης-Αινιάς**, **Ιάκωβος Μιχαηλίδης**, **Τζελίνα Χαρλαύτη**). Στον εντυπωσιακό, μεγάλο σχήματος και ιδιαίτερης αισθητικής τόμο, με τη φροντίδα του γραφίστα **Δημήτρη Παπάζογλου**, δεν είναι τόσο τα εκθέματα που πρωταγωνιστούν όσο η τεκμηρίωσή τους. Λιθογραφίες και όπλα, το ρολόι τσέπης του **Μάρκου Μπότσαρη**, η σημαία του Φιλικού **Γεώργιου Σισίνη**, προκρίτου Γαστούνης, το κράνος του Μπαίρον, σχεδιασμένο βάσει ομηρικών περιγραφών του οπλισμού των Αχαιών, το αναμνηστικό μέταλλο της εκατονταετηρίδας της Εξόδου του Μεσολογγίου, επιστολές, σφραγίδες, επετειακές αφίσες εμπνέουν στις λεζάντες, που υπογράφουν οι επιμελητές του ΕΙΜ, μικροσκοπικές ιστορικές ή εικαστικές πραγματείες ή μικρές βιογραφίες. Με πλούσια βιβλιογραφία για καθεμία από τις βασικές θεματικές της έκθεσης (η προετοιμασία, οι άνθρωποι, ο Αγώνας στη θάλασσα, πολιτική και διπλωματία, μνήμη του 1821...), ο τόμος, τον οποίο προλογίζει η υπουργός Πολιτισμού **Λίνα Μενδώνη**, αποτελεί εξαιρετικό οδηγό στην αναψηλάφηση της μνήμης και στον αναστοχασμό των αφηγήσεων για το 1821 στη διάρκεια των 200 χρόνων που μεσολάβησαν.

Φιαλίδιο με τη μορφή του Αλή Πασά. Πορσελάνη επιζωγραφισμένη, Παρίσι, γύρω στο 1820-1840 (συλλογή Ολγας Χανδέλη)

Έλληνες πρόσφυγες. Επιχρωματισμένη χαλκογραφία του 1838 σε σχέδιο Τζ. Ισλαϊκ και χάραξη Τζ. Γκούντιγερ

